

1908 **KÖZLEMÉNYEK** 1908

KIADJA AZ IPARTESTÜLET, BUDAPEST, VIII., NÉMET-UTCA 22. SZ.
□□□□□□□□□□□□ IV. ÉVFOLYAM. □□□□□□□□□□□□

117—18. SZÁM SZERKESZTŐ: SZIKLAI ZSIGMOND ÉPÍTŐ MESTER SZEPT. 15

Adományok a „Jakabffy Ferenc“ könyvalapnak. Elnökünk *Jakabffy Ferenc* az *Építőkövek* című munkának megírásáért járó 960 korona irói díjat a Bloch Leó által alapított *Jakabffy Ferenc* könyvalapítvány javára engedte át.

Sorg Antal kőmives mester tagtársunk a könyvalapítvány javára 50 koronát adományozott. — Fogadja nemeslelkű adományáért ez úton az elnökség őszinte köszönetét.

□ □

□ □

Kőfaragó tanfolyam a budapesti felső építő ipariskolán.

A budapesti m. kir. állami felső építő ipariskolában (VII. kerület, Thököly-út 74. sz. a.) f. évi november hó 3-án *kőfaragó továbbképzőtanfolyam címen* két öt-öthónapos téli félévre terjedő esti tanfolyam nyílik meg.

A beírás október hó 15-től 31-ig történik; a tanítás évenként november 3-ától március hó végéig tart.

A *tanfolyam célja*: kőfaragó segédeknek és mestereknek alkalmat adni arra, hogy a műhelyekben tanultakon kívül azokat az ismereteket is elsajátíthassák, amelyekre a jól szakképzett kőfaragó iparosnak szüksége van, hogy megbízható és jó munkát végezhesen.

A *tanítás tárgyai*: a) *általános érdekű tárgyak*: számtan, mértan, szerkesztő- és ábrázoló mértan; b) *szaktárgyak*: építési enciklopédia és rajz, alaktan és alaktani rajz, betűírás, építő-anyagok tana, kőmetszéstana s a hozzá tartozó rajz, költségvetés és könyvvitelten.

A *tanfolyam befejeztével a tanulók bizonyítványt kapnak.*

A tanfolyamra fölvételnek kőfaragó segédek és mesterek, akik az írás és számolás elemeiben jártassak.

Belépőknek erkölcsi bizonyítványt s foglalkozásukról munka-könyvet vagy a munkaadónak bizonyítványát kell bemutatniok.

Beíratási díj félévenként 1 korona, a tandíj szintén félévenként 10 korona.

Megkeresésekre bővebb felvilágosítást ad a felső építő ipariskola igazgatósága.

FIGYELMEZTETÉSEK.

Felhívjuk a t. tagtársak figyelmét azon körülményre, hogy a székesfőváros tanácsa engedélyezi az alapozás oly módját, melynél az alapfalak vastagsága a pince, illetve a földszinti falakéval egyenlően készíthető.

Miután azonban a talaj teherbirása :

a) lágy agyag és nedves finom szemcsés homok esetén □-méterenként csak 1 kgr.

b) sárga vagy közepes szilárdságú agyag, valamint közepesen nedves vagy erősen agyagtartalmú száraz, homok esetén □-méterenként 2 kgr.

c) márgás vagy kemény agyag és száraz, kevés agyag tartalmú durva homok esetén □-méterenként 4 kgr., és így az engedélyezett alapfalvastagságok mellett gyakran a talaj igénybevétele fentieknél nagyobb : ilyenkor a t. tagtársak, miután az építőmester az általa készített falazatok állékonyságáért egyedül felelős, saját érdekében az alapfalak vastagságánál a talaj hordképességét vegyék számításba.

□ □

□ □

Gyakran fordul elő, hogy a t. tagtársak gyakornokokat fogadnak fel ; de őket mint tanoncokat az ipartestületnél nem szerződtetik. Ez ipari kihágás. Mert a gyakornok a mesterség elsajátítása végett fogadtatik és áll munkába ; tehát iparos tanonc, akit szerződtetni kötelesség, tekintet nélkül arra, hogy a gyakornok-tanonc idejét nem egész évben fordítja a tanító-mester munkájára és a szokástól eltérő egyéb kedvezményes elbánásban részesül.

Figyelmeztetjük ennél fogva a t. tagtársakat, hogy gyakornokokat szabályszerűen szerződtetni el ne mulasszák s tartózkodjanak az oly gyakornokok alkalmazásától, kik tanoncokul szerződtetni nem akarnak ; mert minden előforduló ily eset miatt kénytelenek leszünk azon t. tagtársak ellen, kik jelen figyelmeztetés ellen cselekszenek, iparkihágás miatt följelentést tenni.

□ □

□ □

Tapasztaljuk, hogy némelyik tagtárs rajzolóit és pallér-személyzetét (fő-, segédmunkavezető, építési irnok), a szerződéskor és kilépéskor nem jelenti be. Figyelmeztetjük a t. tagokat, hogy ezen be- és kijelentéseket úgy a saját, mint az alkalmazottak érdekében,

s a következmények elhárítása szempontjából megtenni el ne mulasszák.

□ □

□ □

Betonos iparos tagtársainkat is fölhivjuk, hogy azon munkásaikat, akik még azon idő óta állnak náluk alkalmazásban, midőn nem voltak tagjai az ipartestületnek, akiket tehát a kerületi elüljáróságnál jelentettek be, pótlólag az ipartestületben jelentsék be.

□ □

□ □

Mikor ingóság az iparvasút? Oly iparvasút, mely nincsen a földbe beépítve, talpfái nincsenek, a sineket vasrudak tartják össze, egyik helyről a másikra áthelyezhető, mint az ingatlanal sem organikus, sem mechanikus összeköttetésben nem álló iparvasút ingó dolognak tekintendő illetékességi szempontból. (Közig. bíróság 1258/908. P. K.)

□ □

□ □

Szabvány-nyilatkozat a telepengedély alá eső ipartelepeknél. Iparhatósági telepengedély alá eső ipartelepek engedélyezésénél annak a kérdésnek elbírálása, vajjon a kérdéses ipartelep engedélyezése esetén a teleptulajdonos a megfelelő szabvány-nyilatkozat kiállítására kötelezendő-e vagy sem? az eljárásra illetékes iparhatóságok hatáskörébe tartozik. (M. kir. kereskedelemügyi miniszter 1906/36707. sz. hat.)

□ □

□ □

A piaci árakat kutató bizottság jelentése 1908 szeptember közepén.

b) Óránkénti munkabérek:

	Korona
46. 1 építő-munkavezető fizetése, beleértve a betegpénztári járulék s a balesetbiztosítási díj fizetését	1.50
47. 1 építő-segédmunkavezető különben m. 46. tétel	1.—
48. 1 falazó kőműves	—75
49. 1 diszvakoló kőműves	—90
50. 1 fehérmunkás	1.—
51. 1 kőműves a lógó állványon	1.20
52. 1 állásoló munkavezető	1.—
53. 1 állásoló munkás	—60
54. 1 habarcskeverő munkás	—55
55. 1 férfi napszámos	—50
56. 1 fiú	—35

57. 1 női napszamos különben m. 46. m. -30
 58. 1 kőmíves tanonc " " 46. "50
 59. A rendes munkaidőn túl, vagy az előtt 1—2 órával, valamint vásár- és ünnepnapokon teljesített munkáért fenti bérek 30%-al emelkednek. Éjjeli munkáért a kétszeres óradíj számítandó.
 60. A munkagépek és függőállványok használatáért, azoknak különfélesége szerint külön díj fizetendő.
 61. Az állványok és kézi szerszámok használatáért a fuvarozási költségeken kívül a béreknek 10%-a jár. Kőfejsze, véső, ékek, sulykok kölcsöndíjja naponként és darabonként kor. —30
 62. Benzínlámpa kölcsöndíjja (benzinnel együtt) óránként " —25
 63. Kokszkosár " naponként " —70
 64. Javítási munkálatoknál a munkások azon ideje, melyet a munkahelyre való menéssel, vagy a mesterhez való visszajövetelre, vagy egyes anyagok és szerszámok hozatalára fordítanak, fenti egységárakkal számítandók.
 65. Villamos, vagy más forgalmi eszköz költsége, hid-, vagy alaguti vám és egyéb külön kiadások felszámítandók.

c) Falazó-, illetőleg vakoló-munkák elkészítése :

66. *Effektív-(tömör)-falazat* I. rendű jól kiégetett, mészmentes téglából, fehérmészhabarcsba rakva állványozással együtt, a földszinten pr. m³ 29.—
 67. Emeletenként a többletár pr. m³ 1.20
 68. *Padlásfalazatnál* a többletár az utolsó emeleti falazat árán felül pr. m³ 4.—
 69. Románcementhabarcsba rakott falazat (keverési arány 1 : 3) egységára fehérmészhabarcsba rakott falazaténál magasabb pr. m³ 3.50
 70. Portlandcementhabarcsba rakott falazat (keverési arány 1 : 4) egységára a fehérmészhabarcsba rakott falazaténál magasabb pr. m³ 10.—
 71. Sima falvakolás fehérmészhabarccsal, állványozással együtt pr. m² 1.—
 72. Menyezetvakolás, különben mint 71. sz. tétel alatt pr. m² 1.70
 73. Egyszeri nádazás minden anyaggal és állványozással együtt pr. m² 2.—
 74. Kétszeri fal- vagy menyezetmeszelés pr. m² —12

